

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

**76-ї наукової конференції професорів,
викладачів, наукових працівників,
аспірантів та студентів університету**

ТОМ 2

14 травня – 23 травня 2024 р.

Отже, запозичення – це один із поширених способів збагачення лексичного складу мови, проте надмірна їх кількість може призвести до втрати національної своєрідності української мови. Крім того, новітні запозичення повинні писатися відповідно до існуючих у мові норм.

Література

1. *Український правопис*. К.: Наукова думка, 2019. 391 с.
2. Ясинецька Н. А. *Структурно-семантичні особливості та функціонування новітніх англізмів в українській мові: дис. ... канд. філол. наук*. Київ, 2013. 253 с.

УДК 323.23(477)

*М.Ю. Чиркова, магістр державного управління
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ПОЛІТИЧНИЙ РЕЖИМ В УКРАЇНІ: ТЕРНИСТИЙ ШЛЯХ ДО ДЕМОКРАТІЇ

У Конституції 1996 р. записано, що Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава, проте ця стаття Основного закону є скоріше декларацією про наміри, ніж констатацією існуючого стану. Загальновідомо, що політичний режим – це сукупність здійснення методів державної влади, характер взаємодії між державою і суспільством, а його реальна конфігурація може суттєво відрізнятися від конституційованої. Десять років гібридної російсько-української війни продемонстрували, що боротьба йде не тільки за території та ресурси, але навіть більшою мірою відбувається протистояння демократичних цінностей (свобода, права людини, народовладдя, плюралізм тощо) цінностям великодержавності (нав'язування своєї волі іншим народам і країнам, нехтування правами людини, нетерпимість до інакодумства, усунення опозиції). Але чи дійсно відбулась інтеріоризація демократичних цінностей українським суспільством, що є необхідною умовою для встановлення демократичного політичного режиму? Спробуємо знайти відповідь на це питання.

За часи незалежності політичний режим в націй державі зазнавав неодноразових видозмін, пов'язаних як із конституційним процесом, так і з появою нових політичних акторів, зокрема, фінансово-промислових груп й політичною боротьбою між ними. Науковці Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України виділяють п'ять етапів у трансформації політичного режиму: 1) перехідна держава з суперпарламентаризмом (1991–1996 рр.); 2) гібридна держава з авторитарним режимом змагання (1996–2004 рр.); 3) гібридна держава з

електоральним режимом змагання (2004–2010 рр.); 4) гібридна держава з авторитарним режимом змагання (2010–2014 рр.); 5) гібридна держава з електоральним режимом змагання (з 2014 р.) [1, с. 7].

Науковцями запропоновано й інші дефініції для визначення політичного режиму в Україні на різних етапах його розвитку: «неототалітаризм» (В. Полохало, С. Лінецький), «неконсолідована і нестійка демократія» (А. Колодій), «фасадна і риторична демократія» (Р. Балабан), «гібридна держава зі змішаним авторитарним режимом» (Т. Кузьо), «елементарний авторитаризм» (П. Данієрі), «шантажистська держава» (К. Дарден), «м'який авторитаризм» 1994–2004 рр. (Б. Дем'яненко), «демократична держава з авторитарними девіаціями» (А. Круглашов і Н. Ротар), «початкова демократизація» або «транзитивна демократія» (А. Яковлев), «дефектна демократія» (Ю. Мацієвський), «суперцентралізована система управління» за каденції В. Януковича (О. Валецький), «фасадна демократія» (Г. Касьянов) [2, с. 23].

В Україні затягнувся так званий демократичний транзит (концепція С. Гантінтона про модернізацію країнами «третього світу» свого суспільного-політичного життя за моделями розвинутих демократій), або перехід від авторитарного до демократичного політичного режиму й, зрештою, набув ознак гібридності. Це означає, що у гібридній політичній системі співіснують формально демократичні політичні інститути зі специфічними політичними практиками, внаслідок чого один з базових демократичних принципів – «верховенство права», не працює, хоча й записаний до Конституції. Натомість українське суспільство живе за неписаними правилами, реальні політичні процеси відбуваються здебільшого у неформальній площині, а формальні норми й правила лише декларуються, тобто виконують роль фасаду. Завдяки слабкості політичних інститутів, які функціонують у незалежній Україні, виникає феномен «інституційного вакууму». Ця ознака є яскравим свідченням існування режиму «захоплення держави» («capturestate»), тобто її олігархізації. Частина українських науковців вважають, що в Україні за президентства Л. Кучми встановився й продовжує функціонувати режим «захопленої держави», що простежується у впливі на державу за допомогою змін у законодавстві, політиці та упередженому регулюванні під час роботи різних президентів, парламентів та урядів. Гаряча фаза російсько-української гібридної війни дещо послабила рівень цього впливу, але не знешкодила його. Сучасна державно-політична система України характеризується боротьбою як авторитарних, так і ліберально-демократичних чи олігархічних тенденцій. Для того, щоб протистояти авторитарним тенденціям політичних керівників, які є представниками груп інтересів олігархату, потрібно запровадити такий політичний режим, який зможе ефективно протистояти вказаним впливам, раціоналізує правильне та ефективне політичне управління в сучасних умовах.

Видається найбільш придатним для цього ліберально-демократичний політичний режим, обов'язковою умовою успішного переходу до якого є розвиток і зміцнення інститутів громадянського суспільства.

Література

1. *Зміни політичних режимів і перспективи зміцнення демократії в Україні : монографія / авт. кол.: Г. І. Зеленько (керівник, наук. ред.), Т. А. Бевз, С. Г. Брехаря, М. С. Кармазіна, В. О. Ковалевський, О. Ю. Кондратенко, Н. В. Кононенко, Т. М. Ляшенко, О. М. Майборода, Ю. Ж. Шайгородський. Київ : ІПіЕнД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2021. 416 с.*

2. *Політична система України: конституційна модель та політичні практики : монографія / кол. авт.: Зеленько Г. І. (кер., наук. ред.) та ін. Київ : ІПіЕнД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2023. 536 с.*

УДК 364.66-054.73:504.61

*З.Ю. Тенькова, викладач
Відокремленого структурного підрозділу
Полтавського фахового коледжу нафти і газу
Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»;
аспірантка III року
Університет Григорія Сковороди в Переяславі*

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИМУШЕНИХ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ ІЗ ЗОНИ ЗАТОПЛЕННЯ КРЕМЕНЧУЦЬКОЇ ГЕС

Перш ніж отримати світло в свої оселі вимушені переселенці яких переміщували з рідних домівок малий пройти тернистий шлях. Господарства які потрапляли в зону затоплення в результаті будівництва Кременчуцької ГЕС було визначено заздалегідь. Проте варто наголосити на тому що в ході масштабного будівництва в плани вносились корективи. І траплялись випадки коли населений пункт потрапляв у список «переселенців» в останній момент. Як приклада можна зазначити село Хрести, Золотоніського району, жителів якого про переселення поставили вже наприкінці 1958 року [1]. У селах та містечка які мали змінити своє місце розташування працювали оціночні комісії саме вони визначали яку суму компенсації отримають переселені господарства. Після оцінки майна переселенцям вплачувалось п'ятдесят відсотків від суми оцінки а залишок вони отримували тільки після того як хата і господарські будівлі були розібрані. У Чорнобаївському архіві, Золотоніського району, Черкаської області збереглися оціночні справи переселенців з присулянських сіл.